

PROSTOR

Podzim 2020, zima 2021

Vážení a milí rodiče, vážení a milí příznivci naší školy,

už v jedné staré židovské anekdotě říká moudrý rabín: „Všechno je jinak“. To naprosto přesně vystihuje tuto podivnou dobu, kdy po krátkém letním nadechnutí přišla další, mnohem drtivější pandemická vlna. Jako škola jsme také měli pro uplynulý rok 2020 připravená četná kulturní vystoupení a akce, na kterých jsme se spolu dříve potkávali, osobně se poznávali, hovořili spolu a vyměňovali si názory a zkušenosti. Posledních několik dlouhých týdnů a vlastně už měsíců je všechno jinak.

Protože nemohu každému popřát a poděkovat osobně, chci touto cestou poděkovat všem, vám rodičům i příznivcům školy, za to, jak jste nám pomohli a pomáháte toto nelehké období překlenout. Ty díky patří samozřejmě rovněž všem učitelkám a učitelům, kteří zajišťovali kontinuitu výuky distanční formou, a věřte, že výuka uměleckých předmětů má svá úskalí, která lze překonávat mnohdy jen s velkým úsilím a nápaditostí pedagogů i žáků, ale dobře vím, že zároveň také možná s ještě větším vynaloženým úsilím na vaší straně, vás rodičů a občas i prarodičů.

Ano, velice si cením toho, jak jste dokázali své děti a tím i školu podržet a spolupracovat, třeba vás to stálo nemálo času, vypětí a nebojím se říci, že velice často i nervů. Všichni si za to zasloužíte obdiv a ze strany školy a ještě jednou veliké díky.

Vám všem, milí rodiče a naši příznivci, chci v této složité, nelehké době popřát do roku 2021 kromě zdraví, mnoha každodenních radostí, potěšujících úspěchů a osobní pohody, také to, abychom všichni v této zkoušce obstáli a dočkali se brzo doby, kdy se znovu budeme moci setkávat tváří tvář na vystoupeních žáků naší školy, na různých kulturních i společenských akcích.

V tomto roce 2021 oslaví ZUŠ Františkova Lázně 50. jubileum. Celá škola se samozřejmě na oslavu připravuje, plánují se různá vystoupení a

akce, shromažďují se náměty a nápady, kterými chceme zajistit, aby se oslavy staly zajímavými, poutavými a výrazně oživily i celý společenský život našeho města. Jakmile to epidemická situace dovolí, do příprav se zapojí celá škola, všechny umělecké obory.

Pevně věřím, že se spolu ve druhé polovině roku 2021, tedy v době, do které plánujeme oslavy přesunout, budeme zase společně a bez obav potkávat.

Hodně, hodně štěstí nám všem.

Miroslava Pešková, ředitelka a celý kolektiv
ZUŠ Jára Cimrmana Františkova Lázně

Vážení a milí,

žáci oddělení tvůrčího psaní v rámci distanční výuky také pilně pracovali a napsali zajímavé úvahy, eseje a vyprávění. Ty nejzdařilejší z nich odesíláme opět do literární soutěže Komenský a my 2021. V loňském roce se v této celostátní soutěži naši studenti velice dobře uvedli, třeba se kvůli karanténě neuskutečnilo slavnostní vyhlášení s předáním cen. V tomto stále ještě „karanténovém“ vydání Prostoru vám chceme představit nejen úspěšné práce, ale také vše, co žáci zatím napsali během toho pro všechny nijak lehkého období.

„Předkaranténový“ zájezd do Prahy s orchestrem JC Band ZUŠ Františkovy Lázně pod vedením pana učitele Roberta Říšského

Ve čtvrtek 10. září loňského roku, ještě než se znovu vše uzavřelo do karantény, jsme odjeli s orchestrem naší ZUŠ Jára Cimrmana Františkovy Lázně do Prahy zahrát v Senátu. Cesta do Prahy trvala přes dvě hodiny, ale musím přiznat, že cesta celkem ušla, i když jsem si sebou nevzal Kinedril, jelikož se mi ve vozidlech dělá špatně. Tentokrát ale nic. Špatně mi vůbec nebylo, asi jak jsem se těšil.

Po cestě jsem s mým kamarádem sledovali film Tropicá bouře, a tak jsme se u toho náramně bavili, že to celé uteklo docela rychle.

Po příjezdu do Prahy jsme se šli kouknout po památkách. Byli jsme na Karlově mostě prošli jsme katedrálu sv. Víta a podívali jsme se i na výměnu hradní stráže. Po prohlídce jsme se šli naobědvat do Mc Donaldu. Poté jsme ještě dostali rozchod a mohli jsme jít znovu se projít, třeba na Karlův most a dál.

Na téhle cestě jsme objevili spoustu dobrých obchodů a spoustu malířů, kteří na tom Karlově mostě vystavovali. Jedinou nevýhodou bylo to, že vše bylo extrémně předražené. Ne, vážně obrazy těch malířů byly nádherné, ale víc jak tisíc korun, se mi fakt dávat nechtělo.

Koncert v Senátu, konkrétně ve Valdštejnských zahradách se ze ZUŠ Stříbro, se myslím dost vydařil, ostudu jsme si určitě neudělali. Nemyslím si to jenom já ale říkali to všichni. Měli jsme slušný aplaus. Byl to moc pěkný zájezd.

Marek Stolarik

Záběry jsou ze společného koncertu mladých hudebníků ze ZUŠ Františkovy Lázně (JC Band) a ZUŠ Stříbro (Zlatíčka). Na snímku dole uprostřed mladých muzikantů je pan učitel Robert Říšský, na snímku vlevo v textu je náš redaktor a taky hudebník Marek Stolarik.

Úvaha o Vánocích

Stejně jako každý rok se kvapem blíží Vánoce, svátky, které symbolizují klid, mír, lásku a pohodu... Ale představují stále tato slova Vánoce? Nebo pro nás mají jiný význam?

Nákupy, úklid a pečení to jsou pojmy současných vánočních dnů. Dnes si každý druhý člověk cukroví koupí, obchody praskají pod počtem nakupujících. Takže si položme otázku. Jsou to ty Vánoce, na které jsme se mohli dívat v pohádkách nebo o nich číst v knihách?

Je pravda, že nakupování dárků, stání fronty na kapra, přes rozsvícení stromečku a dívání na pohádky či pečení cukroví mě vždy dostane do vánoční nálady. Ale proč si nesesnout a zavzpomínat s prarodiči na časy, kdy se ze sušeného ovoce a slámy vyráběly ozdoby, kdy po večeri u stromečku našli ručně vyráběné dárky?

Dle mého by se mohly o Vánocích dodržovat tradice. Rád bych se chtěl vrátit do časů, kdy se na Štědrý den pouštěly lodičky ze skořápek, lilo

se olovo, procházelo se večer po městě a hledala se vánoční hvězda či se u prostřeného stolu krájelo jablíčko.

Já osobně se na Vánoce vždycky moc těším a vím, že přes veškeré problémy tohoto roku si to s mojí rodinou bezva užijeme a doufám, že se nám podaří naladit tu správnou vánoční atmosféru.

A taky už vím, že letos dostanu zase ten nejlepší dárek. Úsměv, pohodu a lásku.

Marek Stolarik

Kam se to podělo?

Sedávám takhle někdy s rodiči. Sedíme u stolu, na gauči, u ohně... Je nám fajn, všichni se usmíváme dobře se bavíme. Najednou moji rodiče stočí konverzaci na minulost, když jim já vyprávím, co právě zažívám. Zažil to už určitě každý, když vám rodiče nebo prarodiče vyprávějí, jaké měli dětství oni. Jak spoustu věcí jako mladí dělali jinak. Věčně nám předhazují, jak je teď všechno jiné a připadá jim, jako by to dnes bylo všechno špatně.

Slýchávám jako všichni, že když byli mí rodiče mladí, tak kluci tahali holky za vlasy. Kradli za plotem u sousedů třešně nebo u silnice sbírali jablka. Bývali do večera s partou přátel venku a vyváděli blbosti. Když se teď dívají na nás jako na své děti, tak náš způsob mladistvého života moc nechápou. Kritizují, jak jsme jen nalepení obličejem na telefonu a vůbec nechodíme ven. Naše zábava s přáteli se rapidně mění, na rozdíl od toho jak trávili oni, tedy rodiče, čas s přáteli.

Když v takovou chvíli s rodiči sedím, snažím se naši generaci bránit. Říkám, že to zas tak jiné není. Taky jsme si házeli ve třídě s houbou na tabuli nebo jsme se koulovali pokaždé v zimě cestou do jídelny. Jenže pravda je taková, že to bylo už dávno. To jsme dělali, když já byla na základce. To ale už dlouho nejsem a docházím k věcem, kdy opravdu vidím, jak se věci o doby mých rodičů změnily. Do našeho mládí se přidaly mobily a sociální sítě. Napíšeme kamarádům a můžeme se s nimi hned domluvit na tom, že půjdeme ven. Stačí nám jen zvednout telefon a promluvit. Všechny naše domluvy a většina našich plánů se přemístila na neviditelné vlny putujících mezi mobily.

Sice vymýšlíme stejné nebo dost podobné kraviny jako naši rodiče, ale přesto se mi to zdá jiné. Netrávíme se svými přáteli reálně tolik času jako starší generace. Osobně už si ani nedokážu představit, že by mě napadlo přeskočit plot a utrhout si u souseda švestku na svačinu. Myslím si, že tohle by byla nereálná představa pro většinu mých vrstevníků.

Doba se změnila. Přijde mi jakoby se to hravé malé kouzlo ztratilo. Dřív si mohl jít v klidu na sídliště táta zakopat s klukama. Omylem jim třeba vyletěl míč a rozbili jím sklo. Možná řinkot skla doprovodil řev postiženého obyvatele bytu, ale přijde mi, že se z toho žádný majitel okna dříve nezbláznil. Prostě táta některého z malých rošťáků zaplatil škodu, a dál se nic nedělo. Dnes? Dnes by asi z toho, že někdo někomu rozbil omylem míčem okno, byly velké tahanice, a možná by to i nějaký blázen dotáhl až k soudu.

Možná i proto už nevypadají sídliště tak jako před lety. Potkávám už jen zlomek dřívějších partiček dětí hrajících si na hřišti. Dětství se zdá najednou tak jiné. Malé děti dnes mnohem raději jsou doma za počítačem a hrají hry. Pak mě napadá, jestli se i takhle rapidně změnila moje generace? Na první pohled to vypadá, že ne. Stejně jako mladí lidé v minulosti, i dnes příslušníci mé generace paří v prázdných bytech, když rodiče odjedou na víkend na chatu. A stejně jako oni i myse chodíme bavit na břeh řeky nebo někam do parku. Ale vidím, že v jedné zásadní věci jsme se přece jen změnili. Kluci se změnil. Dodnes vzpomínám na vyprávění, jak se mí rodiče dávali dohromady. Chodívali spolu dlouhou dobu jen tak ven. Všechno se dělo pomalu a postupně, než se vůbec dali opravdu dohromady. Provázela je přitom kouzelná roztomilá romantika. Táta utrl mamce růži z keřů, které jeho děda pečlivě pěstoval. Bylo to něco zakázaného, ale přesto to bylo nepřekonatelné romantické gesto.

Dokončení na další straně

Kam se to podělo?

Dokončení

Dřív bylo navazování vztahů úplně jiné. Psávaly se zamilované vzkazy a kluci bývali mnohem nápaditější, když se nějakou holku snažili sbalit. Kam se tohle podělo? Kde ztratili kluci ten smysl pro romantiku. Protože ať je holka jakákoli a říká cokoli proti, každá touží po trošce romantiky. Dnes se kluci zmůžou na strašně málo a osobně mě zaráží, co to zkouší. Zdá se, jako by se veškerá snaha sbalit holku přesunula do sféry mobilu a sociálních sítí. Málokterý kluk už se odváží dělat nějaké kroky v realitě, ve které nemůže schovat svou nervozitu za zářivý displej.

Narazit na normálního kluka, který by nešel hned rovnou do vztahu, na nic netlačil a věci nechal trochu volně plynout, je už nemožné. Dnes se každý kluk žene hlavně do povrchního dobrodružství, povrchního vztahu. Holce napíše ahoj, hned na to, když s ním nechce jít hned ven. Je sice hezké, že ještě stále chtějí chodit ven, což je jediné dobře, ale špatný je záměr. Z jednoduché otázky: „Chtěla bys někdy se mnou ven?“ se stal zásadní bod toho, jak se vše bude vyvíjet dál. Tahle otázka už se neptá jen na to, na co se ptá. Říká a dává dívkám dvě možnosti. První, půjdeš se mnou ven, tím pádem souhlasíš a chceš vztah. Za druhé říká, že pokud vztah nehledáš, tak nechod' a rovnou to odmítne. Přijde vám to normální? Mně tedy ne. Proč se mám takhle zásadně rozhodnout už takhle na začátku. To s tím klukem nemůžu jít ven, i když prvotně neplánuji s ním chodit?

Kluci najednou tak přemýšlí. Myslí si, že si tím věci nějak urychlí. A pravda je, že jo. Naprosto tím přeskakují to romantické seznamování. Už takhle na začátku zabíjejí jakoukoli svobodu rozhodování. Možná jsem trochu jiná, ale nechci být už od samotného začátku někam natlačována. Jakmile zvolím bod a, tak už z toho nemůžu tak lehce ven. Počítá se prostě s tím, že s tím klukem chci něco mít. Co když ale nechci? Co když postupně zjistím, že si s ním nerozumím? V tu chvíli, kdy si to uvědomím, je už většinou pozdě. Nátlak okolností a očekávání je už silný a výsledkem je pak akorát jen jedno zlomené srdce. Tohle přeci už není to hezounké roztomilé navazování vztahů.

hů. Kam se podělo? Kdy začali kluci přemýšlet takhle?

Teď se asi ptáte, co by se mohlo stát, když zvolíte druhou možnost a napíšete mu, že nechcete jít ven. To pak panečku přechází vtip. Natož, když se vás rovnou kluk ve zprávě zeptá, jestli hledáte vztah. Opravdu se to děje a mně se stalo už několikrát, že mi ve zprávě kluci položili takovou otázku. Na to musím říct jediné. „Proboha, proberte se!“ Tohle rozhodně prostě nefunguje. K čemu potřebujete, vy kluci, znát odpověď na tuhle otázku, když se s tou holkou teprve začínáte bavit. Ne, je to prostě špatně. Zajímaloby mě, jakou odpověď vůbec očekávají. Řeknu ne, a tím naprosto celou konverzaci, protože on už nechce ztrácet čas s holkou, která vztah nehledá.

Je to celé postavené na hlavu. Takhle by to přeci být nemělo. Holky by neměly být věčně pod tlakem a přemýšlet, co jejich odpověď bude znamenat a jak na něj zapůsobí. Proto teď říkám, zkuste se zamyslet kluci. Proč na to nejít postup-

ně, nic nepřehánět a zbytečně netlačit. Nejdřív spíš počítat s přátelstvím, než rovnou se vztahem. Ač se to nemusí zdát, i kamarádství stojí někdy za to. Zkuste se zamyslet a najít to kouzlo, které se léty ztratilo.

Kateřina Stárková

NA TÉMA KARANTÉNA

Na další straně otiskujeme úvahy a eseje, kterými se někteří žáci vrátili k tématu KARANTÉNA. Jejich úvahy začínáme převzatým vyprávěním - Karanténa na písmeno P. Kdo je autorem této stati nevím, ale toto vyprávění kolovalo a koluje v těchto dnech anonymně po internetu. Zveřejňujeme to jak pro zlepšení nálady v této nepříliš veselé době, ale také k zamyšlení, které dost koresponduje s tím, co napsala Kateřina Stárková.

Příroda poslala populaci pořádný políček:

Pandemii!

Prťavá praštěná potvůrka poletuje prostředím, plíživě, pomaličku, polehoučku plošně postupuje po povrchu planety... Pichlavá pandemická potvora pekelně prudí populaci, proniká přes pusy, pak průduškami, plícemi... přeskakuje přes pána, paní, příbuzné, politika, pekaře, popeláře, poslance. Pokašláváme, posmrkáváme, prskáme, poleháváme, padáme. Při procházkách potkáváme plátnem překryté pusy přátel, příbuzných, poznáváme především pozdravením.

Prázdné putyky, pohostinství, posmutnělé plovárny, propocenců prosté posilovny; policajti pozorují postavy plížící se pomalu po parcích, pakliže poruší pravidlo, policista píská, prská. Politici pořád přibližně plácají přes pokrývky pusy...

Přeplněné postele, přidušení pacienti, připojené plicní podpory, přetažený personál prvního palebného pole, přepracované pečovatelky, pozůstali...

Ptáme se: PROČ?

Poněvadž pěstujeme pokrytectví, pohrdáme právem, pravidly, pochlebujeme přemocným, pochybně podnikáme, pokoutně podvádíme, propadáme pokušení, podlézáme, politikaříme, pletichaříme, promíjíme podrazy, pomíjíme příbuzné.

Poněvadž přehlízíme potřebné, pošlapáváme přátelství, podráždíme přátele, ponižujeme partnery, popichujeme plaché, přestáváme promíjet, plácáme plané pomluvy!

Poněvadž pošlapáváme přírodu, plýtváme penězi, potravinami, přejídáme se!

Protože pokrok postupuje příliš překotně, příliš pracujeme, pořád pospícháme!

Ptáme se: PROČ? Prostě PROTOŽE!!!...

Pocity padají podél pochmurné propasti... Převálcuje prťavá potvora populaci? Prdlajs! Prohrajeme, padneme? Prdlajs! Přestaňme plakat, panikařit! Potvoru přibrzdíme, přiškrtíme, porazíme, poničíme připravenými protilátkami; pandemii přechkáme, pohromy překonáme, pakliže pokorně poklekne před pomocníky prvního „palebného pole“, poděkujeme... přežijeme.

Přestaňme plakat, pochlapme se! Popřejme si pohodu, posilněme psychiku, pěstujme pokoru, přestaňme pomlouvat, podvádět, podpořme se, pomáhejme si, povzbuďme se, poplácejme se po prsou, posilujme přátelství...

Položme počítače, pojd'me si povídat, pohrát si, prozpěvovat, pocvičit, pracovat na poli, provětrat pejska, poškrábat prasátko, pokochejme se přírodou, přivoňme pivoňce, podbělu. Pohlad'me partnera po pleši, partnerce polibme pusy, přítelkyňni poplácejme po prdelce, popijme pívko, panáka,

poděkujme pohostinným přátelům. Pozastavme překotné plahočení, pracujme pomaleji, prodýchejme paniku...

Projděme si pokoje, přemístěme poličky, posuňme postele, porovnejme polštáře, přerovnejme prádlo, přešetřeme podlahu: práce, pořádek, pomohou překonat paniku. Plicní potvůrka prvně potrápí.

Pakliže přeskládáme priority, pandemie pomine, přijde proměna, procitnutí, poučení, pa-prsky prozáří posmutnělý prostor.

Přeji poklidné přežívání pandemie, pocit pohody, později pak potkávání, podávání pravice, polibky přátel, políbíme příbuzné.

Připijme pohárkem perlivé Pálavy, pošleme polibek přes plátno, pitomce pláceme po pr..... Prchej proradná pandemie, prchej!!!!

Jak prožívám karanténu

Na otázku „Jak prožívám karanténu?“ bych vám mohla odpovědět všelijak. Při pomyšlení na slovo karanténu se na mě nahrne tsunami tisíce různých emocí – pocit, který jsem nikdy za svůj celý život ještě tak intenzivně nezažila. Je velmi obtížné shrnout celou tuto událost. Veškeré sehnané informace jsou na sebe nesystematicky naskládány. Už jsem nevnímala ani data, dny či měsíce. Vše pozvolna a zároveň těžce probíhalo. A probíhá.

Po první vlně této příšerné situace jsem si již zvykla na systém učení. Díkybohu je tentokrát vše více uspořádané, píšeme ale bohužel i více online testů a distanční výuka je povinná, což je velkou nevýhodou pro některé spolužáky, kterým finanční situace rodiny ztěžuje třeba právě průběh distanční výuky. Naštěstí je škola velmi ochotná a půjčí jim i elektronická zařízení, aby nezanedbali své vzdělání.

Po získání mnoha nových zajímavých zkušeností z online výuky mi tento způsob vzdělávání začal vyhovovat. Dokonce si stíhám psát zápisky z dějepisu, protože si je píšu pomocí klávesnice a je to mnohem rychlejší. Problémem jsou online testy, které je mnohem obtížnější napsat na výbornou

Dokončení na další straně

Jak prožívám karanténu

známku, protože jsou online a počítač očividně známku je nemilosrdně.

Při karanténě je doporučeno chodit na procházky, na které jsem se těšila při předchozí vlně víc než kdy jindy. Bohužel jsem zjistila, že chodí příliš mnoho lidí, a proto jsem zůstávala spíše doma. Čas od času jsem si zašla na drobné nákupy nebo se šla projít poblíž svého domu.

Druhá vlna nás zasáhla bohužel hůř, než se očekávalo. Jediným kladem je, že rodiče zůstali doma na nařízení vlády (konkrétně neděle 1.11.) a mohla jsem po dlouhé době strávit čas s nimi. Smutnou zprávou bylo, že tato situace potrvá nejspíš i přes Vánoce (*a jak se pak ukázalo následně i celý leden a ...?*), takže letos—snad jen letos—nebudu moci péct cukroví nebo se podívat na vánoční trhy s blízkými jako vždy. Je trochu pozdě si přát, aby tohle celé bylo jen snem. Takže pevně doufám, že situace se brzy zlepší a vše se vrátí zpátky tak, jak bývalo.

Nela Bui

S karanténou souvisí i výuka. Jak ji vidí žáci oddělení tvůrčího psaní, redaktori Prostoru?

Kdybych si měl vybrat...

Kdybych si měl vybrat mezi distanční výukou nebo výukou prezenční, za mě je to byla jistě ta distanční. Důvodem není moje lenost, ale mnoho výhod, které v sobě má a které nám ušetří čas. Stačí pouze to, že vstaneme pět minut před začátkem hodiny a už nemusíme strávit dalších dvacet minut hledáním oblečení, čištěním zubů, snídání... a to nemluvíme o času stráveném a cestě do školy. Bohužel na druhé straně znalosti, které získáváme z těchto hodin, opravdu u některých nestojí za nic. Domácích úkolů je vždycky dost, zejména při vzdálené výuce, kde jsme obklopeni úkoly ještě více. Jediný způsob, jak nemůže učitel ohrozit žáky špatnou známku, jsou testy. Na neštěstí ale tady napadlo většinu pedagogů, jak to obejít, a zavedla se forma psaní písemek online. Přesto ale se stále najde nekonečně mnoho způsobů, jak podvádět.

Ve většině případů, se osobně upřímně snažím dostat jak pěknou známku, tak současně také nějaké dů-

ležitě věci do hlavy. Popravdě by na světě nikdo neměl podvádět, protože bychom na to mohli každý doplatit. Někdo si sice řekne, že opsat jeden úkol od někoho nevádí, že ho to neovlivní ve škole. Ale přece každou poznanou látkou se člověk dostává kupředu... No, ale přiznávám, že někdy opsat úkol se také hodí, například k zlepšení průměru.

Při prezenční výuce se toho sice více naučíme, avšak hazardujeme v momentální situaci se zdravím. Člověk se často dostává do stresové situace a necítí se svůj, proto je asi dobrým řešením rotační výuka.

Jak to bude v budoucnosti vypadat? Možná se budeme celý školní rok dívat jen do obrazovky počítače, nebo budou všichni vzpomínat na tuto pandemii už ve třídách. Nikdo neví. Velkou roli v tom, jak se bude situace vyvíjet, hrajou lidi. Lidi, kteří dodržují opatření.

Mě forma vzdáleného studia vyhovuje. Neučíme se předměty, které jsou k životu neúčinné a místo toho bychom mohli dohnat jiné učivo, které jsme nemohli stihnout. Mnoho lidí tvrdí, že v budoucnosti budou pracovat nevzdělaní lidé. Za mě nezáleží, kde se člověk učil, všechno se dá se snahou doma naučit.

Honza Nguyen

Další karanténa a budoucnost distanční výuky

Lidé jsou inteligentními živočichy a rychle se adaptují na dané prostředí. Takto se naše společnost přizpůsobila nepříjemným záležitostem týkajících se koronaviru. Většina z nás usoudila, že po první vlně skončí karanténa. Naštěstí se vymkla z našich rukou a začala další karanténa, při níž mnoho lidí ztratilo práci a bohužel i blízké.

Po první karanténě jsem se naučila, jak pracovat a efektivně plnit úkoly. Díky tomu, že nepíšeme testy (pokud nějaký napíšeme, tak jen online, což mi zcela vyhovuje), tak se nemusím každý den učit až do půlnoci. Ušetřím tak čas na zadanou hromadu úkolů, která čím dál tím víc přibývá. Další výhodou je klidný čas pro sebe, kdy si čtu nebo vařím. Díky karanténě mám také možnost trávit čas s rodinou a naučit si ji víc vážit.

Co mi karanténa vzala? Možnost se scházet s kamarády a spolužáky ze školy, protože bydlíme daleko od sebe, navíc každý zpracovává své úkoly v jiném čase nebo jsme v odlišných třídách. Když chodím ven na čerstvý vzduch, nedostávám ho v plném množství, neboť jsem opatrná a radši nosím roušku, přestože nejsem v budově.

Podle mého názoru má distanční výuka budoucnost, neboť jsme si teoreticky zkusili

kombinovanou výuku na vysokých školách. Záleží hlavně na tom, jestli se přizpůsobíme a naučíme se racionálně pracovat s časem.

Popravdě ale já stále upřednostňuji prezenční výuku ve škole, protože pokud něčemu nebudu rozumět, můžu se hned zeptat učitele nebo spolužáků. Kromě toho velkou nevýhodou v distanční výuce je kvalita našich počítačů nebo mobilů. Bohužel nemá každý přístup k internetu nebo ke kvalitní síti. Navíc, i kdyby měl, wi-fi není vždy a všude dost silná, aby videokonference neselhávaly.

Nakonec doufám, že se vše vrátí do předchozího stavu a už se těším do školy, bez roušek a dezinfekcí.

Nela Bui

Co mne napadlo už v „první vlně“

Nedokázala jsem si pod pojmem “karanténa” nic představit. Proč? Nejen, že jsem nevěděla, co to slovo zprvu znamená, ale především, že by se najednou každodenní aktivní život lidí zastavil. Ulice tiché, regály v obchodech vyprázdňené, střepy z výloh všude kolem, hladomor? Nesmyslné, nereálné. Co teprve, že by se skupinka atraktivních mladých detektivů a doktorů snažila zachránit svět?

Hlavním důvodem, proč jsem nezpanikařila, byl ten fakt, že jsem byla obklopena lidmi, kteří mi vnucovali tzv. realistické myšlenky.

Žádné případy v České republice. Další marketingová strategie, jak se zbavit veškerého zboží během lusknutí dvou prstů. A tak dále. Proč skákat, jak se píská? Tolik důvodů, proč zachovat chladnou hlavu a moc neočekávat.

Do této doby nejsem schopna pochopit, jak se jeden den v první vlně dokázala moje matka smát vtípům ohledně pandemie, a hned druhé ráno, první věc, kterou uvidím v kuchyni je nadbytečný počet pytlů jasmínové rýže. Vtipné. Naštěstí špajzy nebyly nacpané jídlem a lednice byla stále stejně prázdná a

nudná. V ten moment se mi ulevilo, ale bohužel ne na dlouho. Poznala jsem, že jí její kamarádky vymyly mozek, když nám dorazila objednávka, která obsahovala dvě krabice respirátorů. A to vše doslova v průběhu jednoho odpoledne. Neuvěřitelné. Sice jsem byla ráda a vděčná za nějaké ty zásoby navíc, abychom nezaostávali, ale na druhou stranu jsem pevně doufala v to, aby se moje matka nezbláznila natolik, že by měla zapotřebí si pořídit další lednici.

Byla nejspíš středa, kdy se moji spolužáci radovali ze zpráv, že následující den nebude škola. Snažila jsem se projevovat neutrálně, neboť jsem byla připravena potkat své přátele ihned další týden. Avšak někde v hloubi duše jsem si také přála, abych nemusela už vstoupit do té budovy nejméně do konce března. (A vidíte, už tam zase chodit nemusím, a to k dnešku, s malou „přestávkou“, trvá skoro tři měsíce).

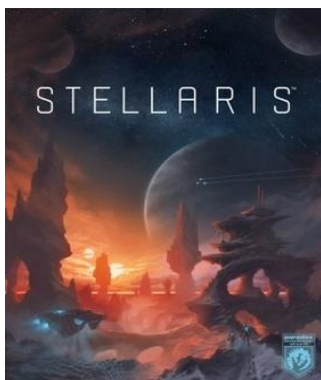
Přišla neděle. Nechtěla jsem být kazič nálad, ale nebyla bych překvapená, kdybych musela vstávat zase kolem 6. ráno, strávit 7 až 8 hodin ve školní lavici, a potom vše opakovat pětkrát týdně dokola. Jedná se o tzv. realistické myšlenky. Bohužel jsem si od nich nedala volno nejméně do poloviny dubna. Zbytečný stres.

A abych byla upřímná a všechno stručně shrnula. Na rozdíl od ostatních, karanténa, alespoň ta první, na jaře, mě nic nového nenaučila a ani nijak mi neotevřela oči. Nicméně mi ukázala, jak opravdu líná dokážu být. Proležet celý měsíc jen a pouze na levém boku, oči přilepené k obrazovce počítače s nejhorsími komentáři ke scénám ze seriálů či filmů. Nespolehlivost je druhá věc, ovšem to jsem o sobě dávno věděla. Poslední a také mi je novinkou, kdy se chodí spát, kdy se vstává a cože je za den?

Lilly Nguyen

RECEZE NA HRU: STELLARIS

Z propagační anotace:
Hra Stellaris má být evolucí strategického žánru s objevováním vesmíru. Celé to bude spojeno s příběhem, hlubokými možnostmi objevování, masivními procedurálními vesmírnými systémy s tisíci planet ...

SEZNÁMENÍ

Hra byla vydána 9. května roku 2016.

Byla vytvořena vývojáři z Paradox Development Studio a byla publikována v Paradox Interactive.

Tyto vývojáře a vydavatele už můžete znát z her Hearts of Iron IV, Europa Universalis IV nebo od nedávného Crusader Kings III.

ŽÁNŘ

Sci-fi, strategie

NÁPLŇ

Jedná se o sci-fi strategii, kde si vytvoříte svojí říši nebo federaci a dobýváte galaxii. Musíte se starat o zdroje, o poslušnost občanů, o ekonomiku nebo také politiku. Dále můžete kolonizovat jiné planety, můžete navázat mírumilovný vztah s jinou říší nebo federací. Také můžete tyto říše a federace nenávidět do té doby, dokud nevypukne válka a následuje vyhlazení říše buď nepřítel nebo vás. Můžete tvořit různé aliance nebo také vytvořit galaktický senát, přidat se do něj a přijímat

různé zákony. Takové, které vám přilepší, ale jiným třeba uškodí.

Můžete také prozkoumávat galaxii a vyhledávat zdroje anomálie nebo trosky z dávné prastaré civilizace. Ve hře můžete stavět různá výzkumná zařízení, těžicí zařízení nebo vojenské stanice k obraně planet a zdrojů. Dále můžete uzavírat obchody, sdílet svoje vědecké poznání s druhými nebo naopak či uzavřít hranice.

Tato hra také podporuje plný rozvoj vaší rasy, ze kterých si můžete vybrat. Typy ras jsou: Humanoid a Mammalian (což jsou lidé a tvorové podobní lidem), reptilian (plazi), avian (opeřenci, ptáci), anthropoid (brouci), malluscoid (paraziti), fungoid (houby), plantoid (kytky), machine (roboti), lithoid (kameny) a nově přidání necroid (nemrtví).

HRATELNOST

Hra začíná tím že si vyberete nebo sami vytvoříte svojí říši vybráním rasy. Po výběru rasy vás čeká politické uspořádání. Ano, doslova si musíte vybrat formu vlády a jakým směrem se budete ubírat. Výběr je na vás. Po správném výběru a poskládání své rasy si před spuštěním hry plně nastavit od počtu systémů až po tvar galaxie.

Se správným výběrem vás hra hodí do náhodné části galaxie. Začnete zkoumat vedlejší systémy, upřesníte vědecké výzkumy postavíte první těžicí stanice a zaberete další částí galaxie. Založíte první kolonii a civilizaci na jiné planetě, abyste získali více surovin a místa pro obyvatele svého impéria...

Marek Stolarik

Starší studenti oboru tvůrčího psaní, redaktorky a redaktoři Prostoru, se také hlouběji zabývali úvahami na téma, co je svoboda, co si pod tím pojmem, co pro ně osobně znamená. Práce byly bez výjimky velmi zdařilé, myšlenkové bohaté a snad pro další i inspirativní. Posuďte sami...

Co podle mně znamená být svobodný?

Svoboda je právo, které mají lidé od svého narození. Myslím, že je to abstraktní pojem pod kterým si každý jednotlivec představuje něco jiného, často odlišného. Nelze jej proto popsat jednoduchými slovy, protože samotné slovo obsahuje řadu hlubších významů. Každý z nás svobodu chápe jinak.

Svoboda pro mě znamená mít schopnost počít se z vlastních chyb. Kdyby svoboda neexistovala, musela bych dělat to, co mi nejvyšší orgány nařídí. Absence svobody by v takovém případě znamenala, že bych neměla čas na fantazírování a chytré myšlenky.

Různí lidé mají různé názory, existují různé definice a myšlenky o tom, co je svoboda. Někdo hovoří o svobodě v politickém smyslu, někdo o sociální svobodě, někteří ji definují jako osobní nezávislost. Pro mne, když jsem se nad tím hlouběji zamýšlela, znamená svoboda možnost volby žít svůj život způsobem, jakým chci a kde chci, a také učít se tomu, po čem moje srdce touží a zvolit si náboženství, ve které věřím.

Člověk, který prožívá strach a úzkost, nemůže mít svobodnou mysl, a tak si nemůže užívat krásu dech beroucí měsíční oblohy, krásu hudby nebo se radovat ze zpívajících ptáčků při západu či východu slunce. Svoboda je důležitá pro každého. Když je zaručena, mohu svobodně myslet, jít kam chci, říci svůj názor beze strachu, že by se můj názor někomu nelíbil a nechal mě proto za něj třeba zavřít.

V některých společnostech, kde není svoboda názoru zaručena, kreativita myslí pomalu ale jistě vymizí. Bohužel, v mnoha zemích na světě stále ještě svoboda není. Lidé nesmějí kritizovat svou vládu a svobodně vyjadřovat svůj názor na veřejnosti. Když se o to pokusí, jsou potrestáni. Naopak společnosti, které podporují svobodu názorů, myšlenek, projevu a volby jsou ty, kde vzkvétá tvořivost, a tím společenský rozvoj.

Každý z lidí chce být svobodný a nezávislý na ostatních. Užívání si svobody plnými doušky ale neznamená, že kvůli svobodě budeme zabíjet, pašovat drogy nebo porušovat zákony a pravidla, ale znamená to žít tak, jak chceme, abychom se cítili dobře, ale přitom musíme vzít v úvahu a respektovat práva a pocity lidí kolem nás.

Svoboda v dospívání je důležitá především pro budování dobrého charakteru a stabilní osobnosti. Dospívající se chtějí volně bavit s přáteli, dělat, co se jim líbí. Chtějí zažít vše, co je možné. Pokud jim bude poskytnuta svoboda bez omezení, mohou být ztraceni, a poté už bude pozdě jim pomoc. Musíme tedy sledovat jejich chování, učit je dělat to, co je správné, a co je špatné. Samotná svoboda může vést ke špatným činům a způsobit destrukci ve společnosti.

Svoboda nemá žádnou zvláštní definici. Zatímco někteří ji považují za příležitost svobodně jednat, jiní zastávají názor, že jde o možnost dělat to, co chceme a že to nebude mít dopad na ostatní lidi. Naše právo na svobodu nesmí nikdy přímo nebo nepřímo ublížit jinému. Svoboda kteréhokoliv z nás končí tam, kde začíná svoboda jiného.

Liliana Bui

Svoboda ve společnosti

V dnešní době, kdy se všechno tak rychle rozvíjí a mihá kolem nás, si už ani neuvědomujeme, co jsme všechno dostali do tohoto moderního světa. Něco tak potřebného a vzácného, co chybělo našim rodičům a prarodičům. Každý se narodil svobodný a vlastnil právo se rozhodovat nebo vyjadřovat svůj názor. Dnešní teenageři to bohužel berou za samozřejmost a často tuto svobodu využívají ke svým vlastním potřebám.

Podle mého názoru je svoboda bezpochybně výstižnou vlastností také České republiky, neboť demokratická republika bez svobody je jen dřevorubec bez sekery. Což nás navádí k dalšímu bodu: svobodě se rozhodovat. Popravdě řečeno, mít možnost si svobodně pro sebe něco zvolit, je fantastická věc. Bylo to něco, po čem mnozí z předchozí generace toužili a mnohé pro to obětovali... I za to, aby dnes mohli protestovat. Oproti tomu jsou nedemokratické státy výborným místem pro nerozhodné a nezodpovědné jedince. To proto, že u svého rozhodnutí nemusí

Dokončení na str. 11

Co přesně znamená „svoboda“?

Jako každý správný filozofický text i tento začíná otázkou: „Co je to přesně svoboda?“ No, a jako každá otázka filozofického typu má několik odpovědí, přičemž ani jedna není správná, ale současně žádná není špatná. Já osobně mám dvě myšlenky. První je, že svoboda jsou maxima, která si dáváme sami. Svoboda zahrnuje například volné nakupování a cestování kamkoli do světa. Pak najednou nám někdo vezme jednu z těchto věcí, cítíme to jako odnětí svobody. Jsou to totiž už zcela běžné záležitosti, které lidi normálně využívají, zvykli jsme si na ně a chceme je mít pořád. Je jasné, že pokud „vezmete svobodu“, třeba jen jednu jedinou z těchto svobod, tak lidi budou naštvaní. „Vzít svobodu“ jsem dal do uvozovek hlavně z toho důvodu, že v dnešní době se mezi to počítá i povinnost nosit roušky, což mnozí lidé vnímají jako odnětí svobody dýchat čistý vzduch ... (*No, tuhle svobodu jsme ale stejně nikdy neměli!*).

Tak a teď se spolu se mnou pojdte podívat na důvod, proč jsem řekl maxima. Totiž stejně tak, jako můžeme lidem svobodu vzít, tak ji jim můžeme i přidat. Například můžeme zrušit trest za krádež pod určitou částku. Což v ale v praxi znamená, že se malé krádeže budou dít častěji.

Pokud totiž míru svobody budeme zvyšovat, nastane anarchie. Jak nás americké filmy o apokalypse naučily, v anarchii nic neplatí, vše je dovoleno - a lidé umírají po tisících. Je pravda, že v těch filmech se tak děje třeba kvůli zombii viru nebo mezigalaktické válce, ale koncept je stejný. Nastane anarchie, stát se rozpadne, zákony přestanou platit - a lidi zemřou. Mnoho svobody prostě neprospívá pokožce, a ani státu.

Teď ta druhá myšlenka na tu slavnou otázku. Ta se úplně všem asi líbit nebude. Svoboda je něco, co máme, i přesto, že lidé říkají, že žádnou svobodu nemáme. Začnu nejdříve tím nejjednodušším příkladem. Jsou to děti. Děti mají svobodu, což například znamená, že nemusí vykonávat těžkou práci, nemusí hlídat finance a nemusí řešit ani žádné jiné podobné problémy, na které si rodiče neustále stěžují. Jenže děti si zase stěžují na věci typu: „Proč musím chodit do postele už v 9? Proč nemůžu zůstat venku do půlnoci?“... A tak podobně. Také děti mají totiž svá omezení, pravidla, kterými se musí řídit.

A právě tohle si myslím definuje svobodu. Pravidla nebo chcete-li také zákony jasně určují, a to jak dospělým tak i dětem, co se nesmí, a co se nemá. Tahle pravidla jsou tu proto, aby chránila jak nás samé (třeba děti, aby je nic v noci venku neohrozilo, tak i dospělí, třeba tím, aby nenošením roušky neohrozili onemocněním sebe), tak i druhé lidi (nesmí se vraždit, krást, ubližovat...). To všechno pak vymezuje a určuje to, co můžeme, neboli naši svobodu.

Tak tohle byly moje odpovědi na otázku: Co je svoboda?. Ale hlavní problém je, co se počítá jako od-

nětí svobody a co ne. Podle mě je odnětí jako odnětí. Hlavní ale není, jestli to je nebo není, ale v jaké míře to odnětí je. Jak jsem psal předtím, je zákaz jít ven a zákaz volného pohybu a cestování. To oboje je odnětím svobody. Na tom se shodneme. Ale zákaz jít ven se týká jen jednoho člověka, který si třeba neudělal úkoly. Jenže zákaz volného pohybu osob, volby volného cestování se týká nejen jedince, ale celého státu a je pro nás bezdůvodný. Ti, kdo ho vystavili, si chtějí pravděpodobně udržet moc ...

A tady je ten rozdíl. Odnětí svobody je oprávněné, pokud je zdůvodněné. Prvním a hlavním důvodem jsou zásadní porušení zákonů a pravidel, což zase zdůvodňuje, proč jsou věznic.

A pak je tu důvod druhý, o kterém si myslím, že je nejdůležitější. Jak víme, vše má svoji cenu. No, a za svobodu se taky platí. Každý musí dělat svojí práci, plnit své povinnosti a závazky vůči druhým, aby si svobodu zasloužil. Proto chodíme do školy, třeba někdy proti naší vůli. Je to odnětí svobody? Ano, je. Já si přece chci hrát hry a sedět doma, a nechci být produktivní... Tahle moje svoboda je návštěvou školy odnímána. Jenže to vlastně není tak vysoká cena, jelikož si volný čas zasloužím po škole.

Zatím co jsem probíral materiály k této soutěži, tak mě napadla ještě jedna věc. Jelikož ale nejsem moc chytrý na to, abych pochopil myšlenky Komenského, rozhodl jsem se nakonec, že bych se trochu prohrabal ještě jedním typem svobody. A tou svobodou je vnitřní svoboda. Po dlouhou dobu jsem myslel, že je absolutní. To je typ svobody, který nikdo nemůže ovládat, jen ovlivnit. Člověk ale nemůže strávit celý svůj život sám se svými myšlenkami. A v tu dobu, kdy je vysloví, je mu tato svoboda „odňata“, neboli vás můžou dokonce i zavřít za to, že vás to vůbec napadlo. Tak tedy co s touhle svobodou? Moje osobní použití by bylo jako kronika. Zapisovat si svoje myšlenky do deníku a nechat je generacím které přijdou po mně. Nemusí být vydány pro moji generaci, neboť by mohly být cenzurovány.

A teď prosím přichází z mého pohledu to nejdůležitější: Jestliže nám stát nebo kdokoli odejme svobodu a zbude nám jen ta vnitřní svoboda každého občana, použijme ji pro inspiraci a osvobození generací, které přijdou po nás.

A potom je tady ještě poslední věc, kterou chci říct. Tou je moje přesvědčení, že i toto použití se dá počítat jako ovlivnění vnitřní svobody.

Ladislav Sudek

Svoboda ve společnosti

Dokončení ze str. 9

přemýšlet nad tím, zda jim to bude v budoucnosti vyhovovat či ne, ale jsou povinni poslouchat jen a jen nařízení státu. Pokazí-li se něco, svádějí to na hlavu státu. Oni odpovědnost nenesou.

Být sám o sobě svobodný ale neznamená narušovat svobodu a klid ostatních lidí. Kdyby každý začal vyvrážďovat své nepřátele, tak by tu převládl zákon džungle, a ten rozhodně nepřipomíná svobodný režim. Záměrné zneužití práva být svobodný většinou dopadne tragicky.

Přestože je to nekomfortní záležitost, nemůžeme se jí vyhnout, neboť přestože jsou všichni lidé stejné podstaty, je každý člověk unikátním jedincem. Každý nějakým způsobem vyniká svým sobectvím a zajímá se jen o vlastní dobro, popřípadě ještě o dobro svých blízkých. Typickými příklady špatně pojatého významu svobody jsou v této době takzvané „boje o svobodu“, kdy se protestující v řádu stovek nebo několika tisíc jedinců shromáždí na náměstích Prahy nebo jiných měst a takto bojují proti vládě, která jim nařídila nošení roušek. Bojují tak bez ohledu, že mohou způsobit další problémy v podobě nakažení ostatních protestujících, a tím dát podnět k dalšímu zprísnění opatření.

Jak jsem již zmínila, každý jsme jedinečný, a tímto poukazuji na to, že nemusí každý jít volit, i když to právo už získal. Je důležité pojmout to, že ne každý se narodil s ambicemi vést a rozhodovat. Mnozí mohou mít silnější pouto k jinému tématu nebo jsou spíše pasivními voliči. Hlavní je, že jestli se někteří rozhodnou se vzbouřit, budou mít motivaci a šanci jít příštím volbám. Faktem je, že i přes všechny tyto možnosti do jisté míry svobodně vyjadřovat svůj názor, přes různé prostředky, například pomocí umění či médií, si lidé ve společnosti nakonec stejně vybírají být podobní svým vrstevníkům. Valná většina má totiž tendenci nevynikat.

Z mého pohledu je svoboda subjektivní záležitostí jedince. Pevně ale věřím, že se všichni můžeme shodnout v tom, že pokud bychom si mohli vybrat, svoboda bude vždy naší hlavní volbou.

Nela Bui

Svoboda je hodnota...

Svoboda, hodnota, kterou teď řeší asi každý. Je to tak zvláštní zamýšlet se v dnešní době nad tím, jestli jsme vůbec svobodní. Není to spíš trochu směšné? Vždyť uběhlo od sametové revoluce víc jak třicet let. Před třiceti lety tady někdo bojoval za svobodu, a my se teď ptáme, jestli ji vůbec máme. Není to šílené? Myslíte své otázky vůbec vážně? Začínáme to řešit čím dál častěji, že se začínáme ztrácet sami v sobě.

Je to tak jednoduché, ztratit se. Dopadnout na to nejhlubší dno, kde už ani ten nejdlejší sluneční paprsek nedosáhne. Je tak snadné uklouznou a spadnout jako těžký sud plný stesku z potápějící se lodi. Padám jak hrouda do moře. Slaná voda rozežírá kousky dřeva, stejně jako moji kůži, a brzy se naprosto vše celé rozpadá. Možná, že ještě dříve, než úplně dopadnu na dno, bude sud pryč. Na samotné dno nekonečných hlubin dopadají už jen zbytky železných obručí, které už sotva dokážou udržet to všechno, co se ztratilo v temnotě černočerné vody.

Dopadám stejně jako kusy toho, co dříve byl soudek na střelný prach, a doufám, že ze mě zbylo alespoň o trochu více. Nikoli. Všechno, co bylo na povrchu, se rozplynulo a teď sedí někde v písku mezi kamením jen kostra, která stejně jako železné obruče pomalu obrůstá korály. V železných prstencích možná už nic nezbylo, nic se tam neudrželo, ale kosti nejsou železná kola. Kostěné mříže stále v sobě nesmírně pevně něco drží. Tlukoucí srdce. Velké srdce mi tam skomíravě bije a žadoní o další čas, o slova, která mu byla vzata.

Jsem naprosto svázaná. Nemůžu se pohnout. Nedokážu už ani svobodně uvažovat, i když si tolik přeju vyplavat na hladinu a vykřičet k nebi svoje prosby. Ani hlavou nedokážu jasně myslet, když moje srdce je uvězněné. Slyším své srdce tlouct za voláním mé duše, ale kdo ještě na tom černém místě světa ten můj hlas slyší? Nikdo kolem mě není. Nikoho nevidím. Stejně jako bych teď kráčela po ulici nebo seděla doma na posteli. Ať mám nad sebou ki-

Dokončení z předchozí strany

lometry vody, ať mám kolem sebe prázdné ulice či plné domy. Ať mám kolem sebe tisíce lidí, je to stejné, jako bych kolem sebe měla miliardy kapiček slané vody. Zbytečné. Nemůžu jít nikam, na žádné místo, kde bych věděla určitě, že jsem svobodná.

Můžu se snažit. Můžu začít ochablýma rukama a nohama kopat a snažit se aspoň o píd' zvednout z toho zpropadeného šedavého prachu. Jenže je to tak těžké. Je neskutečně obtížné a namáhavé přesvědčit se, že nelze zapomenout plavat, stejně jako není možné zapomenout chodit.

Dívám se kolem sebe a hledám někoho, něco, co mi aspoň trochu pomůže se zvednout a postavit se na vlastní těžké nohy. Jenže nic kolem není, jen nekonečné množství šedavé vody. Žádné záchytné body. Neexistuje tu nic, co by mi seabemě pomohlo cítit se volněji. Jsem tu jen a pouze já. Jen já sama sobě pomůžu. Jen má duše musí uvnitř mého srdce najít tu sílu, která mě bude hnát vzhůru.

Teď se vám zdá, jak je to jednoduché. Najít v sobě onu sílu. Sílu, která mě vyzvedne a dovede mě až na hladinu a já budu konečně volná, svobodná. Vypadá to, že v té tmě jako každý přede mnou musím nějaký čas zůstat. Přemýšlet sama a vymyslet, co se sebou budu dělat. Jenže jednou nastane ten velký den. Oči se otevřou. Má duše bude silně bušit do mých vlastních mřížů, a já se proberu. Zvednu svou hlavu vzhůru a vydám se konečně ke slunci. Možná to bude dlouhá cesta. Bude to těžké, budu muset narazit do tolika dravých ryb, tolik chaluh mi omotá nohy a budou mě chtít stáhnout zpátky dolů. Tokrát mi dojde dech, a já to vzdám.

Už ale sama cesta je část cíle. První a zásadní krok. Krok, který už mě dělá svobodnou. Ukazuje, že něco dokážu. Rozhoduji o tom, že budu bojovat, že se vzepru a budu plavat vzhůru. Ale když se najednou dostanu na hranici a uvidím jasně hladinu, jsem opět nejistá. Je to ono? Je ta zářivá hladina skutečná? Stačí jen natáhnout ruku - a jsem venku.

Najednou jsem se vynořila nad hladinou. Smím se

nadechnout a zakřičet slunci, že jsem konečně tady. Rozhlížím se kolem sebe, ale kolem mě není nic! Čekala jsem něco jiného? Všude kolem je nekonečný prostor, bez ohraničení. Vydat se na jakoukoli stranu znamená pro mne jen malou šanci, že někam doplavu. Netuším, jak z toho ven. Člověk bohužel nedokáže létat. Nikdy nevlétnu ke slunci, ke hvězdám a k měsíci. Jsem tam uprostřed nekonečnosti zase sama a udýchaně se snažím udržet se na hladině, abych se znovu nepropadla do temnoty hlubin. A v tom mi to dojde. Jsem na podobném místě, kde jsem už byla. Můžu zavřít oči a uvidím tu samou tmu, jako dole v hlubinách oceánu.

Záleží ale na tom, jak ty oči zavřu nebo jak se na svět podívám. Usměju se a nechám znovu spadnout svá oční víčka. Zaposlouchám se do tichounkého hlasu své duše a prudce bušícího srdce - a najednou cítím, jak má duše volně vystřeluje do celého prostoru. Letí až ke hvězdám. Je všude a já vidím všechno jasněji. Jsem svobodná. To je nezastavitelná svoboda. Nikdo, nic nezastaví mou duši. Žádné hranice, žádné zákony, nikdo se jí ani nedotkne. Najít v sobě tu sílu, pustit sebe sama ze svých okovů ven. To je ta pravá nekonečná svoboda, která je k nezaplacení.

Ono totiž vůbec nejde o to, jaká je doba. Jestli můžeme cestovat nebo ne. Nejde ani tolik o to, kolik toho smíme a co všechno je zakázané. A už vůbec se nedá brát svoboda ohledně toho, jestli máme lásku, nebo nikoli. Ta svoboda, o které mluvím, je jen na jednom místě. V nás. V naší duši uvězněné v tom vězení z masa a kostí. Nikdy nejsme volní, dokud se tlukot našeho srdce nerozezná světem.

Kateřina Stárková

Co pro mě znamená svoboda?

Jako malá jsem si vždy přála mít křídla. Vzlétnout do výše oblak a neotáčet se zpět. Chtěla jsem se stát součástí nebes. Přála jsem si, ať mé myšlenky plují společně s mraky a má duše je zbařená řetězů. Nebyla jsem jediná. Mnozí sní o tom, jak spolu s hvězdami tančí a běhají. Některým z nás však bylo řečeno, že patříme do oceánů, kde jsme řetězy poutání do temných hlubin, kde naše myšlenky jsou jako divoké vlny a naše nepředvídatelnost hasí žár světa.

Jan Ámos Komenský prosazoval myšlenky pansofie, všeobecné moudrosti. Zmínil, že my, lidé, jsme svobodné bytosti, jež v nekonečnu samy sebe tvoří. Přemýšlela jsem o tom. Svoboda je právo každého z nás, ať jsme jakékoliv rasy, sociálního postavení, pohlaví, náboženského nebo politického přesvědčení.

Svoboda. Tak mocné slovo. Přijít na to, co to pro mě znamená, bylo složité. Pro každého z nás svoboda představuje něco jiného. Mnoho lidských bytostí má tendenci chápat pojem svoboda jako osvobození od různých opatření. Vnímají svobodu jako volnost bez jakýchkoli vnějších omezení, která na ně kladou druzí lidé nebo příroda. Buddhismus tvrdí, že tato myšlenka vede k materialismu a k degradaci přírodního prostředí. Pokud někteří vnímají svobodu tímhle způsobem, tak chybí málo k tomu, aby pociťovali štěstí obdobně. Jestliže bude pro nás svoboda znamenat schopnost ovládat nebo manipulovat druhými a okolnostmi, bez omezení, jestli bude představovat hromadění majetku nebo ovládnutí a drancování přírody, tak i naše blaho bude záviset na ostatních.

Přestože každý z nás lidí má jinou představu o svobodě, tak věřím, že pro většinu, kam se počítám i já, být svobodný znamená být osvobozený od klece, která nás nutí být někým, kým nejsme. Jenže ty řetězy svazující nás a tahající nás zpět za mříže mohou být dány nejen jinými, ale i námi samými.

Jsou tu lidé a myšlenky, jež nás chtějí držet dál od toho, abychom létali. Napovídají nám, jak nebezpečné naše vášně a chtíče jsou. Kdysi nám povídali, jak naše náboženství jsou směšná, jak nemorální je milovat někoho stejného pohlaví a jak bychom my, ženy, měly zůstat pouze v kuchyních. Tyto ideologie nás svazovaly, byla to naše pouta. Bránili nám, abychom otevřeli naše srdce a milovali celým srdcem.

Víra je tu s námi, když se ocitneme ve strachu a bolesti. Necht' křesťané, hinduisté, muslimové a ostatní jdou svou vlastní cestou k transcedenci. Tam, kde ztratí pojem času a prostoru a najdou sami sebe ve stavu nekonečného míru. Ať vlastní možnosti víry nás všechny doprovázejí k mravnosti a k

morálce, ve které naše myšlenky a duše mohou být nekonečné.

Ano, Jan Ámos Komenský ve svých filozofických spisech o všeobecné moudrosti prosazoval vzdělání a kultivaci duše, které nás doprovázejí na cestě k našim myšlenkám a ke správným cílům. Poznáváme přes to bolesti a špatnosti světa a budujeme si vlastní volbu budoucnosti. Ten moment, kdy pochopíme, že nám na dlani leží znalosti a můžeme poznat a vidět dobro a zlo jiných. Vědět, že jsme připraveni využít svou inteligenci pro sebe, pro svou rodinu a pro lidstvo. Jedná se o skutečný pravý pocit svobody.

My, lidé jsme svobodné bytosti, jež v nekonečnu samy sebe tvoří. Tahle věta, kterou napsal Jan Ámos Komenský, mi teď znovu tane na mysli. Snažím se jí pochopit, procítit. Ano, vzdělání je také právo, ale i povinnost každého z nás,

Občas jsou tu ale také situace, kdy chaos našich myslí se stává klíčem našich rtů a poutem našich duší. Dr. Martin Luther King v roce 1964 řekl, že nakonec si nebudeme pomatovat slova našich nepřátel, ale mlčení našich přátel. Mlčení je přebytek strachu, který kontroluje naše slova a tlukot srdce. Otevřeme-li oči uvidíme, jak se následky ticha projevují ve velké bolesti a diskriminaci, kterou vidíme všude kolem nás.

Americký básník a učitel Clint Smith jednou pronesl, že trávíme tolik času nasloucháním myšlenkám ostatních, že výjimečně věnujeme pozornost tomu, co neříkají. Často také přemýšlím nad těmito slovy. Ptám se sama sebe, kolikrát jsem nechala zrno písku mlčení ostatních projít mezi svými prsty, kolikrát se zastávala diskriminace svým tichem. Avšak ještě častěji se ptám sama sebe, kolikrát jsem se raději kousla do rtů, než abych vyjádřila soucit k sobě a jiným. Vzpomínám si pak na ty dny, kdy jsem raději mlčela, než abych přiznala učiteli, že mé známky na papíře neodpovídají mé inteligenci, pověděla své mamce do očí, že mí homosexuální přá-

Co pro mě znamená svoboda

Dokončení

telé mají stejnou hodnotu jako já, kolikrát jsem bez obalu řekla tomu klukovi z oslavy, že jeho dotyky mi nejsou milé a nejsou na mém těle povoleny. Místo, abych hlasitě promluvila, pouze jsem spolkla slzy a proměnila své ruce v pěst. V tyto momenty si uvědomuji, že jsem se stala obětí svého mlčení a strachu. Tudíž být svobodný pro mě také znamená být odvážný. Necht' se příště zastanu bez obav šikanovaného dítěte, svých blízkých a rovněž sama sebe. Protože až v tenhle okamžik budu moci znovu volně dýchat a pocítit svobodu. Svoboda je také náš hlas. Je to klíč k zámku našich rtů a duší.

Jsou dny, kdy nám celý svět leží na hrudi a drtí nás svou tíhou. Jediné bezpečné místo je pod peřinou, která nám dává pocit tepla a jistoty. To pohodlí, které hledáme mezi přepychem, majetky a všemi možnými lákadly, aby zahnilo tu naši únavu. Rozmazané vidění, zrychlený srdeční rytmus a ztížené dýchání. Zdá se, jako by v našem srdci nezůstala ani špetka míru či soucitu. Stáváme se postupně vězni vlastní mysli. Poutá nás v kleci, kde nemůžeme být sami sebou, kde už vůbec nemůžeme ani vášnivě milovat sebe a ostatní. Avšak nemůžeme protestovat ani obviňovat naši mysl za to, že nám sebrala svobodu.

Mnoho lidí se snaží toto utrpení utopit. V buddhismu jsem se však naučila, že utrpení vždy bylo, je a bude. Naším cílem není nenávidět bolest. Abychom ukončili žal, musíme najít jeho semínko. Leží hluboko v nás. Skrývá se v bahnu hněvu a smutku. Je-li nomže bez bahna, nemůže existovat lotosový květ.

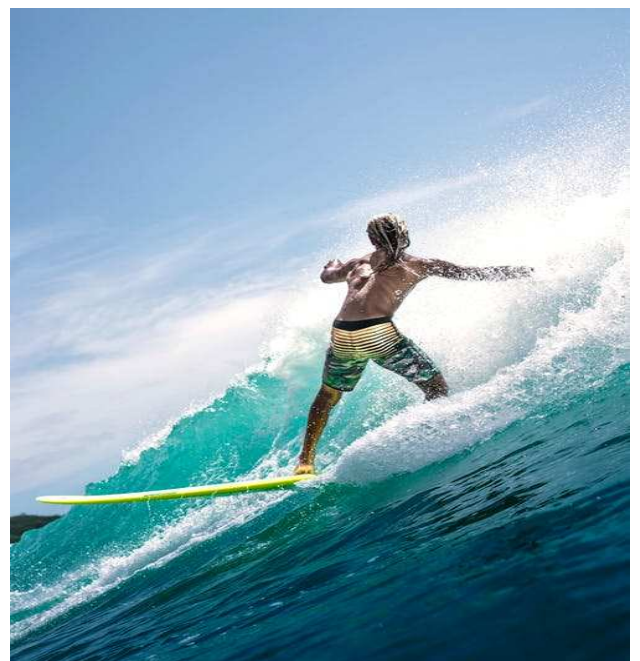
Ze žalu a zoufalství můžeme vypěstovat květ radosti a odpuštění. Klíčem k tomu je porozumění a naslouchání. Musíme se naučit rozumět našemu trápení. Pochopit, proč nás naše mysl vede k neštěstí.

Buddha jednou řekl, že v každém z nás se nalézá menší ostrov. Říká se mu atadipa. Je to místo plné krásných stromů, jasných čistých proudů vody, slunečního svitu a čerstvého vzduchu. Nadechnutím se vracíme zpět na ostrov, vydechnutím se cítíme v bezpečí. Všímavost je druh energie, která nám pomáhá, abychom byli skutečně v přítomném okamžiku, aby tělo a mysl byly jednotné. Nasloucháním svému dechu se učíme se rozumět svým úzkostem. Učíme se tím kontrolovat naše myšlenky a emoce. A není nic víc osvobozujícího, než mít plnou kontrolu nad nejhoršími vlnami svých myšlenek.

Kéž spálíme tu kamufláž falešného štěstí, které hledáme zevnějšku. Ať každé slovo z našich úst je radostné, ať tělo i mysl jsou jednotné - a naše duše budou osvobozené ze spárů trápení. Svoboda je porozumění těm nejtemnějším myšlenkám a poznání, že bez bahna nemůžeme mít květ lotosový.

Svoboda pro mě znamená tedy mnoho věcí. Od těch drobných maličkostí až po můj hlas. Svoboda je pro mě vzdělání. Je to pro mě má víra v buddhismus. Je to možnost dotknout se rtů mého milovaného. Jsou to myšlenky, které plují mezi těmito řádky. Je to možnost být plně sama sebou. Je to možnost milovat ostatní i sebe. Svoboda je moment, kdy jsem osvobozena z řetězu svého strachu a špatných myšlenek. Patříme do nekonečných nebes, ale zároveň jsou naše myšlenky nádherné divoké oceány.

Lenka Duongová

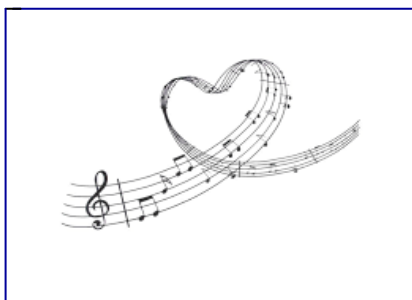

Můj život

Léta běží

Je to už a nebo teprve patnáct let, co jsem se narodil. Není toho zatím moc ze života, který mám před sebou, ale i přes to už mám na co vzpomínat. Třeba na mateřskou školu, na spoustu kamarádů se kterými jsem si hrával a hlavně jsem neměl žádné velké starosti.

V polovině mého života ve školce jsem dostal nabídku začít chodit na hudební nástroj, a já jsem souhlasil. Od té doby chodím na do

„hudebky“. Naučil jsem se hrát na flétnu, na kterou mě baví hrát i dnes a občas dostávám nutkání si na ni něco písknout.

Pak začalo postupné přihlašování na kroužky. Chodil jsem na ZUŠ od baletu, loutkového divadla až po keramiku. Na kroužky mě bavilo chodit proto, že jsem mohl být se svými kamarády déle a něco nového se naučit.

Postupem času jsem z loutek přešel na divadlo, a následovalo mé „ukončení kariéry“ v baletu a keramice. To mě sice mrzelo, ale přeci jen stále tu bylo to divadlo. Díky úžasné paní učitelce jsem si divadlo oblíbil a dělal vše, abych vždy dostal jednu z hlavních rolí.

Najednou bác! Nastoupil jsem na základní školu. První den byl plný nadšení z nových zážitků. Po pár týdnech si ale začínám uvědomovat, že toto je další etapa mého života. Učení. Psaní, čtení, počítání. V polovině prvního stupně jsem zažil velký přechod z flétny na trumpetu. Začátky byly těžké, ale nový, i když každopádně mně už známý nástroj, byl pokořen. Postupem času jsem se na trumpetu naučil, a dnes mám na učení se hře na trumpetu velice hezké vzpomínky.

A než se stačím pořádně rozkoukat a určit si svoje priority, tak nastalo loučení s mojí hodnou paní učitelkou a s prvním stupněm.

Po dlouhých úvahách a spekulacích jsem zjistil, že nejlepší část roku přichází po tom všem: „Ano, jsou to letní prázdniny.“ Doslova studna dobrých zážitků, zrodů nových přátelství a důvěry.

Po pěti letech nástup na druhý stupeň ZŠ, a já jsem najednou byl v novém prostředí, s novými lidmi, s dalšími kamarády.

Během přechodu na druhý stupeň přišlo dal-

ší rozšíření mých hudebních obzorů a oblíbil jsem si dvojici nástrojů, na které hraji dodnes. Jsou to pozoun a tenor, kdy jsem se s pomocí mého velice vtipného a chytrého pana učitele dostal do školní kapely jménem J.C. Band. Cítil jsem se více dospělejším, moudřejším než mí rodiče, a snad i celý svět. Prý se tomu říká puberta... No, já si nemyslím...

Na druhém stupni máme více písemek, testů a na úplném konci je devátá třída. Předě mnou už je v dohledu těžký cíl. Vybrat si další školu.

Čím budu až vystuduji? To je otázka, na kterou ode mne hned odpověď nečekejte. Dnes začínám ale chápat, že život není jenom hra. Najednou se přede mnou otevrou dveře a já budu muset vstoupit za jejich práh. *Marek Stolarik*

Můj život za dvacet nebo třicet let

Každý si plánuje svůj život jinak, někdo si ho představuje už o třicet let dopředu, někdo čtyřicet, někdo vůbec. Já jsem spíše toho názoru, že život je nepředvídatelný, a proto si ho nemáme plánovat o příliš velký časový úsek dopředu. Bereme-li ho z pesimistického pohledu, ani nevíme, zda zítřek vůbec přijde. Jeden z dalších důvodů, proč si ho radši neplánuji, je, že jsem idealistka a bojím se, že by nedopadl podle mých představ.

Mluvíme-li o mém snu, přála bych si mít úspěšný a klidný život. Po maturitě bych chtěla studovat obor fyzioterapie a po studiu, pokud si najdu práci, tak bych chtěla pracovat na klinice, kde bych pomáhala oslabeným a plnila si tak svůj sen.

Co se týče rodiny, doufám, že se mí rodiče dožijí vysokého věku, aby viděli, že se umím sama o sebe postarat. Vdát bych se chtěla po vysoké škole nebo tehdy, až si najdu stabilní práci. Pokud možno, preferovala bych život blízko rodičů, abych je mohla častěji navštěvovat a pomáhat, až by to potřebovali.

Vedle dosažení svého hlavního životního poslání, což je fyzioterapie, bych se ráda ještě naučila pár nových jazyků a zdokonalovala se v jazycích, které už poněkud ovládám. Ve volném čase bych ráda pracovala v cukrářství nebo v pekárně, protože mě pečení dezertů baví.

Takto by vypadal můj ideální život. Jestli se mi splní, to teď nevím, protože -jak už jsem říkala- život je nepředvídatelný. Avšak jsem si jistá, že se musím přesto snažit, abych toho dosáhla. Beze snahy nedosáhne nikdo nic.

Nela Bui

Otevřený dopis jedné z maminek našich žáků

Vážené vedení „naší“ františkolázeňské ZUŠ

určitě nebudu své dceři v 2. pololetí rušit žádný předmět a lámat hůl, budu moc ráda, když mi občas pošlete nějaký úkol. Školné samozřejmě za 1. pololetí vracet nechci, jak žádají ostatní rodiče a počítám s tím, že ho zaplatím i na další pololetí, i když vím, že distanční výuka nenahradí tu prezenční.

Myslím na vás všechny v „hudebce“, aby se škola udržela a aby tuhle hloupou dobu všichni zvládli. S námi si starosti nedělejte, budu ráda za občasný videohovor nebo pár úkolů, ale určitě je nesmysl to lámat přes koleno. Určitě mi pošlete fakturu na všechny tři předměty pro další pololetí a uvidíme, jak se vše vyvine.

Stále mi vrtá hlavou stav "naší" hudebky. Víím, že ty hudebky obecně jsou trochu opomíjené, tak by možná stálo za to trošku to zmedializovat. Věřím, že jste jistě udělali mnoho, ale napadlo mě, zda by nestálo za to kontaktovat senátory a poslance, kteří by byli ochotni se tím zabývat. Také není od věci tuto věc medializovat u objektivních médií, jako jsou třeba iROZHLAS nebo DVTV. Myslím, že zrovna DVTV by jistě o rozhovor zájem mělo.

ZUŠ Jára Cimrmana, Františkovy Lázně, „naše hudebka“

Osobně si myslím, že se málo mluví o tom, co se stane, když rodiče odhlásí své děti a nezaplatí školné. Dnes jsem přišla o práci, tak mám kapacitu vám případně nějak pomoci, pokud by bylo třeba:-) Myslím, že ti rodiče, kteří odhlásují své děti si jen nejsou vědomi toho, co může následovat.

Přeji pěkný večer a kdyby bylo třeba, ráda budu ve všem nápomocná. MB

Bismarckova rozhledna ležící na Zelené hoře v Chebu je jedna ze tří podobných Bismarckových rozhleden, které jsou postaveny například v Aši a v Mikulášovicích. Rozhledna nese název po Ottovi von Bismarcovi, který byl v minulosti německým kancléřem. Tato rozhledna byla otevřena v roce 1909 a současně je přístupná bez jakýchkoli poplatků (9-18 hod) denně od jara do podzimu.

Foto: Nela Bui

Vyrazili jsme v karanténě do přírody s mobily

Krásný pohled, který se naskýtá na střechy historického jádra města Chebu, kam se vypravil na výlet a vyfotil Marek Stolarik

A nakonec zima ve Františkových Lázních. No, není to krása? Jako v pohádce...